

INFO-TURK INFO-TURK INFO-TURK

bulletin mensuel • monthly bulletin • maandelijks bulletin

91

8STE JAAR • UITGEVER: TURKS COLLECTIEF VOOR UITGAVE EN VERSPREIDING • INFO-TURK - 13/2, Ch. MAURICE WISERPLEIN - 1040 BRUSSEL • TEL: (32-2) 230 34 72 • JAAR-ABONNEMENT: 500 BF • PCR: 000-1168701-45 • ISSN 0770-9161

De Europese toegankelijkheid tegenover de chantage van de Turkse generaals, waarvan reeds blijkt gegeven werd tijdens de zitting van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa van januari 1984 (*Bulletin* januari 1984) bereikte op 8 mei 1984 een hoogtepunt toen de geloofsbrieven van de Turkse delegatie door dezelfde Vergadering goedgekeurd werden. Na 3 jaar afwezigheid werden de vertegenwoordigers van de militaristische 'democratie' dus opnieuw officieel toegelaten tot het Europees huis, ondanks het feit dat alle niet-regeringsgebonden organisaties tijdens de hoorzitting verklaarden dat de mensenrechten in dit land systematisch geschonden worden. (*Bulletin* april 1984)

Het Europees Parlement zelf nam op 24 mei 1984 2 resoluties aan, één voorgesteld door Von Hassel, de beruchte verdediger van het Turkse regime. De andere kwam van de Kommunistische groep en diende meer om het gezicht te redden dan om het Turkse regime te veroordelen.

In het kort de achtergrond:

Het was dezelfde Vergadering van de Raad van Europa die na de militaire coup, op 14 mei 1981 besloot de Turkse delegatie te weren zolang 'het democratisch regime in Ankara niet hersteld is.'

En op 28 januari 1983 was het die Vergadering die een resolutie aannam die de aard en de manier van het kiezen van de nieuwe Turkse grondwet en de verkiezing van Generaal Evren als 'President van de Republiek' kritiseerde. In die resolutie werd ernstig overwogen Turkije uit te sluiten uit het Ministercomité van de Raad van Europa.

En het was nogmaals dezelfde Raad die, vóór de parlementsverkiezingen, op 30 september verklaarde dat het 'parlement dat in Turkije verkozen zal worden niet als de vertegenwoordiger van het Turkse volk kan beschouwd worden en zodoende geen geldige delegatie kan samenstellen om deel te nemen aan de werken van de Parlementaire Vergadering'.

Hoewel het democratisch regime nog niet hersteld is, de anti-democratische grondwet nog van kracht is en Generaal Evren nog steeds aan het hoofd staat van het autoritair staatsapparaat, gevormd door de grondwet, en terwijl duidelijk bewezen is tijdens de laatste gemeenteraadsverkiezingen dat de verkozen 'Vergadering' het volk van Turkije in het geheel niet vertegenwoordigt, werden de vertegenwoordigers van dit repressief regime opnieuw toegelaten hun plaats in te

nemen naast de afgevaardigden van de Europese democratiën, dit te wijten aan het feit dat de meerderheid van de Parlementaire Raad terugweek, wat nog nooit eerder gebeurde. Bovendien werd één van de Turkse afgevaardigden tijdens dezelfde zitting verkozen als vice-voorzitter van de Vergadering!

91 van de 151 aanwezige afgevaardigden van de Parlementaire Vergadering stemden voor het Turkse regime, 50 tegen en 10 onthielden zich. Het waren de kommunisten en de meerderheid van de socialisten die tegen de goedkeuring van de geloofsbrieven stemden.

Degenen die het Turkse regime gunstig gezind waren, beweerden dat het 'moeilyk is om het woord democratie 100 pc te definiëren. Het is een proces, een evolutie; het is in ieder geval geen revolutie.' Zij gebruikten de woorden van de Deense liberaal Elmquist, die zei: "Willen jullie het kind doden om er zeker van te zijn dat het zich nooit meer slecht zal gedragen?" Met deze logika verklaarden zij dat ze de dialoog met het Turkse regime willen verderzetten.

In feite beperkte het idee van "dialoog in plaats van een weigering" zich niet alleen tot de rechtervleugel van de Raad van Europa. Ondanks het feit dat zij tegen stemden, matigden de socialisten hun kritiek op het Turkse regime reeds na het bezoek van de feitenverzamelende delegatie die Turkije bezocht, en die herhaaldelijk verklaarde dat er een vooruitgang in de richting van de democratie waargenomen was en dat Europa best iedere daad die schadelijk zou kunnen zijn voor de Turkse-Europese dialoog, moet vermijden.

Als voorbeeld halen we hier de verklaringen aan van twee van de meest hardnekkige critici van het Turkse regime sinds de coup, namelijk de Nederlandse afgevaardigde Harry Van den Bergh en de Belgische afgevaardigde Claude Dejardin.

M. Van den Bergh verklaarde na zijn terugkeer uit Turkije dat in dat land de mensenrechten opnieuw gerespecteerd worden en dat de repressie en de foltering ophield. Om die reden pleitte hij voor de reintegratie van de Turkse parlementsleden in de Raad van Europa. Deze standpuntswijziging lokte reactie uit vanwege Koerden in ballingschap in Nederland; op 3 mei bezetten zij gedurende een paar uur het nationaal sekretariaat van de PvdA (sociaal-democratische partij) in Amsterdam, uit protest tegen de verklaringen van Van den Bergh.

MILITARISTISCHE

"DEMOKRATIE"

VAN TURKSE

GENERAALS

OPGENOMEN IN

RAAD VAN EUROPA

Claude Dejardin hield na zijn terugkeer uit Turkije twee perskonferenties, één in Parijs en één in Brussel. Volgens het links belgisch dagblad *La Wallonie* van 4 mei 1984 benadrukte Dejardin in zijn uiteenzetting steeds weer het feit dat hij alleen verslag uitbrengt van wat hij gezien heeft, en dat zijn gevolgtrekkingen niet inhouden wat een militant kan denken of voelen. De reden daarvoor is het volgende: indien de regering van Ankara, al was het maar een beetje, wil men werken met de Raad van Europa, moet men haar niet het voorwendsel verschaffen de parlementsleden van het groot Europa te kunnen beschuldigen van slechte wil of vooroordelen. *De Morgen* beklemtoont de "voorzichtige houding van C. Dejardin" en herhaalt zijn woorden dat "er in Turkije veel mensen wensen dat Turkije aangesloten blijft bij Europa".

Rekening houdend met het feit dat hun sociaal-demokratische kollega's, die door de junta aanvaard worden, dezelfde mening toegedaan zijn, was deze voorzichtigheid van de Europese socialisten niet erg verwonderlijk. Wat wél verwonderlijk was, is dat de socialistische Europese afgevaardigden het "gebaar" van Generaal Evren, die zijn toestemming gaf om de militaire gevangenis van Mamak en Diyarbakır te bezoeken, overschatten. Op zijn perskonferentie interpreteerde M. Dejardin dit als zou de junta bereid zijn samen te werken met de Raad van Europa. Na het vertrek van de Europese delegatie toonde het Turks regime echter eens te meer dat er op het gebied van de mensenrechten niets veranderd is.

Bovendien constateerden de leden van de delegatie nadien zelf dat de diktatuur van Ankara een hele bedriegerij op touw gezet had voor het bezoek van de Europese parlementsleden.

Na de reïntegratie van het Turks regime bij de Europese Vergadering bevestigde M. Dejardin dat men hen op 27 mei, bij het laatste bezoek van de delegatie aan de gevangenis van Diyarbakır, een valse lijst voorlegde van Amnesty International van gevangenen. Volgens de militairen werden de personen op de lijst door de internationale organisatie foutieflijk beschouwd als overleden in de gevangenis. Het gevangenisbestuur beweerde te kunnen bewijzen dat deze gevangenen nog leefden en dat de delegatieleden ze konden ontmoeten. Bij nazicht van deze lijst in Londen bleek echter dat Amnesty nooit een dergelijke lijst gepubliceerd heeft. 7 van de 17 namen die erop voorkomen zijn totaal onbekend, de 10 andere vormden het onderwerp van een onderzoek van Amnesty.

Het bedrog houdt hier niet op. Kort nadien vernam M. Dejardin dat het gebouw dat hij en zijn kollega's bezochten in Diyarbakır in feite bestemd was voor de administratie en de cijpiers, en dat de gevangenen zich in 3 andere blokken bevinden, waartoe de parlementsleden geen toegang kregen.

Zelfs de liberale deense afgevaardigde Elmquist, de leider van de Europese delegatie, die voor de reïntegratie van het Turks regime stemde, moest toegeven dat hij twijfelt aan zijn eigen waarnemingen tijdens zijn bezoek aan de gevangenis.

Het is uiterst ontgoochelend dat de Europese parlementsleden, vooraleer een nieuw standpunt in te nemen ten overstaan van het Turks regime, geen rekening hielden met de waarschuwingen van Turkse democraten in ballingschap in Europa noch met deze van Europese specialisten.

Twee Duitse rechters meldden reeds de manipulaties van het Turks regime vóór de zitting van de Vergadering. Volgens het Duits dagblad *Hamburger Abendblatt* van 7 mei beschuldigde Martin Hirsch, voormalig rechter aan het federaal grondwetgevend hof, en Michael Stallbaum, rechter aan het administratief ge-

rechtshof van Hamburg, de Turkse autoriteiten ervan de Europese delegatie bedrogen te hebben.

Stallbaum beweerde dat "de manier waarop de parlementsleden de enquête geleid hebben, te wensen overlaat". De afgevaardigden konden alleen spreken met een "zogenaamde gevangene" door middel van een tolk die voor dat doel door de Turkse regering aangewezen werd.

Hirsch, Stallbaum, Kühling en verscheidene andere juristen, evenals de psychiater Jochen Zenker, directeur van het Gezondheidsbureau van de stad Bremen, startten op 26 april een informatiereis van 10 dagen naar Turkije om de omstandigheden van gevangenschap, de procedures die lopen voor militaire tribunalen en de situatie van de nationale minderheden te onderzoeken. Het Turks ministerie van Buitenlandse Zaken weigerde hen toestemming te geven om contact op te nemen met officiële kringen en gevangenis en te bezoeken.

In een perscommuniqué verklaarden de rechters: "Niet-officiële relaties brachten ons ervan op de hoogte dat de bevoegde autoriteiten in de militaire gevangenis van Mamak, als voorbereiding op het bezoek van de euro-parlementairen, een bedrog op touw zetten met het doel de Raad van Europa te misleiden omtrent de werkelijke toestand in deze gevangenis. In tegenstelling tot de waarnemingen van de delegatie van de Raad van Europa - volgens dewelke de gevangenen de reïntegratie van de Turkse afgevaardigden in de Raad zouden wensen, verzekerden ongeveer 20 ouders van gevangenen ons dat hun kinderen in geen geval de verlenging van het lidmaatschap van Turkije bij de Raad zouden aanbevelen".

Tijdens de debatten over Turkije hadden in Straatsburg verschillende betogingen van Turkse opposanten plaats. Een dertigtal personen vormden een keten voor het paleis van Europa om te protesteren tegen de stemming. Een *volkstribunaal*, waaraan o.a. de Turkse cineast Yılmaz Güney deelnam, klaagde de schending van de mensenrechten door het regime van Ankara aan. Tegelijkertijd stelde Amnesty International in Parijs een rapport voor, dat het Turks regime aanklaagt: "Duizenden personen, gearresteerd krachtens de krijgswet, worden systematisch gefolterd. Er is niets noemenswaardig veranderd in 1984".

Al deze waarschuwingen konden de reïntegratie van de militaristische "democratie" in de Parlementaire Vergadering niet beletten.

Over de Resolutie (zie verder) die twee dagen later door de Parlementaire Vergadering aangenomen werd, zei het Nederlands dagblad *De Volkskrant* van 11 mei: "Het gevolg van de woensdag genomen beslissing is echter wel dat de politieke gevangenen zullen moeten wachten op amnestie en het ophouden van de martelingen, de arbeiders op vrije vakbonden en de journalisten op kranten zonder censuur. De Raad van Europa heeft Turkije een cadeautje gegeven en wacht nu af of het land ook jarig zal worden. Zo niet, dan moet het cadeautje over een jaar worden teruggegeven en zijn de Turken nog niet jarig."

Diktator Evren kreeg inderdaad een cadeau. Hij liet zich triomfantelijk uit tijdens een bezoek aan het rampgebied van Erzurum: "Dankzij grote inspanningen zijn we erin geslaagd te reïntegreren in de Raad van Europa. Wij hebben veel vijanden in die raad, die alles gedaan hebben om onze heropneming te beletten. Nu eisen ze dat we de staat van beleg opheffen. Wij handelen nooit onder druk van anderen".

Ziehier het geschenk van Generaal Evren als dank aan de Raad van Europa, die toegegeven heeft aan de chantage en het bedrog van een diktatoriaal regime binnen de Europese familie.

RESOLUTIE VAN DE RAAD VAN EUROPA

De Vergadering,

1. Na onderzoek van het rapport van zijn Commissie van Politieke Zaken en het oordeel van zijn Commissie voor Juridische Zaken, die rekenschap afleggen van de informatieopdracht van een delegatie van de Vergadering in Turkije, van 25 tot 28 april 1984;

2. Herinnerend aan zijn vorige standpunten en vooral aan zijn Resolutie 803 (1983);

3. Constatierend dat de kalender, opgesteld door de vroegere militaire regering voor de terugkeer naar de democratie, formeel gerespekteerd werd;

4. Constatierend dat de verkiezingen van 6 november 1983 voor de samenstelling van de Grote Nationale Vergadering op regelmatige wijze plaatsvonden, maar dat de beperkingen op de partijen en op het recht van de Turkse burgers om zich kandidaat te stellen, het democratisch karakter verkleinden en zodoende de vraag doen oprijzen of ze overeenstemmen met de principes van de statuten van de Raad van Europa, een vraag die slechts beantwoord kan worden door het houden van nieuwe verkiezingen;

5. De omstandigheden waarin de gemeenteraadsverkiezingen van 25 maart 1984 zich afspeelden als positief beschouwend;

6. Met voldoende kennis nemend van de opheffing van de staat van beleg in 13 provincies;

7. Niettegenstaande oordelend dat het van kracht blijven van de staat van beleg voor de meesderheid van de bevolking, wat inhoudt dat verscheidene rechten en vrijheden niet uitgeoefend mogen worden, evenals de scheiding van de machten, een obstakel vormt voor het volledig herstel van de democratie;

8. Bezorgd over het aantal veroordeelden en gevangenen om opiniërenden, over de duur van bepaalde processen en over de verlenging van een situatie waarin de militaire overheid bevoegdheden heeft die normaal onder het burgerlijk recht zouden moeten vallen;

9. Zijn spijt betuigend over het feit dat in Turkije nog steeds talrijke ernstige beperkingen de uitoefening van het vakbondsrecht belemmeren;

10. Wensend dat de vrijheid van onderwijs en geweten volledig gerespekteerd zou worden in Turkije;

11. Nota nemend van de beslissingen van de Turkse regering in verband met de levensomstandigheden in de gevangenissen en van de aantijgingen over foltering, evenals van de straffen die reeds uitgesproken werden tegen de agenten die schuldig bevonden werden; tezelfdertijd echter benadrukkend dat ze bezorgd blijft over de ernst van de situatie, waarvan de dood van meerdere gevangenen, naar aanleiding van de hongerstakingen, getuigt;

12. In deze context, het voorstel van bepaalde leden van de Grote Nationale Vergadering om een parlementaire commissie op te richten die de aantijgingen over de situatie in de gevangenissen moet onderzoeken, met voldoende onthaland;

13. Bezorgd over de beperkingen op het verdedigingsrecht, waarvan de beschuldigten én hun advocaten in de momenteel gevoerde massa-processen het slachtoffer zijn;

14. Ongerust over de rechtsvervolging van een politieke partij die conform aan de wet opgericht werd, wat tot een situatie kan leiden waarin de politieke rechten en vrijheden niet beantwoorden aan de eisen van een democratische maatschappij;

15. Opnieuw zijn belangstelling bevestigend voor de procedures die lopen voor de Europese Commissie van de Mensenrechten;

16. Oordelend dat het aan de Raad van Europa is om het actueel proces van democratisering aan te moedigen, volgens de wil van het Turkse volk en voor

een volledige overeenkomst met de principes van de statuten van de Raad van Europa,

17. Wordt de Turkse overheid verzocht:

A. De democratische normalisering van de situatie in het land verder te zetten, en rekening te houden met de eisen van de statuten van de Raad van Europa en van de Europese Conventie van de Mensenrechten, in het bijzonder door volgende maatregelen te treffen:

i. de geleidelijke opheffing van de staat van beleg in heel het land, wat het opnieuw van kracht worden van de burgerlijke rechtspraak inhoudt en de afschaffing van de regel die de politie toelaat een individu vast te houden gedurende 45 dagen zonder dat het contact mag hebben met zijn familie of met zijn advocaat;

ii. de opheffing, zo vlug mogelijk, van de maatregelen die een inbreuk zijn op de Europese Conventie van de Mensenrechten, getroffen in toepassing van artikel 15; dergelijke maatregelen zijn slechts toelaatbaar "in de strikte maat waarin de situatie dit vereist";

iii. een amnestie ten gunste van de veroordeelden voor opiniedelicten;

iv. de volledige bevestiging van het politiek pluralisme, van de vakbondsrechten, van de vrijheden van de partijen, van de vrijheid van vereniging, pers en onderwijs, teneinde de vrije opinie van de burgers in het kader van een democratische maatschappij te verzekeren;

B. Zich in te spannen voor het respecteren van de mensenrechten:

i. door zich resoluut op te stellen tegen alle foltering en onmenselijke en vernederende behandeling;

ii. door de levensomstandigheden in de gevangenissen te verbeteren;

iii. door diepgaande onderzoeken in te stellen over alle aantijgingen van foltering en mishandeling;

iv. door het respect te verzekeren voor het recht van ieder individu dat zijn zaak binnen een redelijke termijn behandeld zal worden;

v. door het recht op verdediging te garanderen.

18. Hoopt dat de Turkse regering de verplichtende rechtspraak van het Gerechtshof, conform aan artikel 46 van de Europese Conventie van de Mensenrechten zal accepteren;

19. Geeft zijn Commissie van Politieke en Wettelijke Zaken de opdracht de evolutie van de situatie in Turkije verder te blijven volgen en verslag uit te brengen van het antwoord en de concrete actie, op basis van deze resolutie, van de regering en van de Grote Nationale Vergadering, ten laatste bij het begin van de 37ste zitting van de Parlementaire Vergadering.

UITEENZETTING VAN DE MOTIEVEN (M. Steiner)

1. De leden van de subcommissies van de Commissies voor Politieke en Juridische Zaken, die van 25 tot 28 april deelnamen aan de informatie-opdracht in Turkije, kwamen terug met verdeelde meningen; toch zijn ze het eens over één punt: de situatie in Turkije is verbeterd in de loop van de laatste maanden gezien er een vooruitgang waargenomen werd op de weg naar het herstel van de democratie. Men is het nog steeds niet eens over de omvang van de gerealiseerde vooruitgang en over het belang van één of ander element. Persoonlijk wil ik de positieve elementen benadrukken die wij konden waarnemen, maar tevens ook de onrust die we nog steeds voelen. Op die basis zullen we moeten onderzoeken hoe we Turkije kunnen helpen om de democratie zoals wij die in de Raad van Europa opvatten, integraal terug te vinden.

2. In zijn Resolutie 803 (1983), aangenomen ongeveer één maand vóór de verkiezingen van 6 november 1983, geeft de Vergadering uiting aan zijn terughoudendheid in verband met de representativiteit van een parlement dat verkozen werd tijdens verkiezingen waarbij aanzienlijke beperkingen op het recht van de burgers en de partijen in verband met het zich kandidaat stellen, van kracht waren. Het turks parlement dat zo verkozen werd, getuigt van een onregelmatigheid die slechts zal kunnen verdwijnen door nieuwe verkiezingen. Het probleem van de representativiteit van dat parlement roept andere bedenkingen op:

- het verkiezingsproces verliep volgens de regels, alle waarnemers zijn het hierover eens;

- op 25 maart 1984 hadden gemeenteraadsverkiezingen plaats, dit onder onberispelijke omstandigheden; bovendien konden alle partijen hun kandidaten voorstellen;

- de resultaten van de gemeenteraadsverkiezingen wijzen uit dat de aan de macht zijnde regering een grote steun van het volk geniet.

Met de nadruk op deze elementen misken ik de rol van de oppositie in het parlement niet en ik weet ook wel dat authentieke democratische gemeenteraadsverkiezingen de oppositie vandaag zouden toelaten om vertegenwoordigd te zijn in het parlement door andere partijen. Maar ik dien erop te wijzen dat die partijen geen nieuwe verkiezingen eisen. Er zijn dringender zaken voor het land, namelijk het bestrijden van de onrustbarende economische crisis en, voor de oppositiepartijen, het zich reorganiseren op nationaal niveau om zich voor te bereiden op de verantwoordelijkheden die het spel van de democratie in de toekomst voor hen in petto kan hebben.

3. De wortels van de democratie zijn natuurlijk tevens de verschillende vrijheden (van partijen, van vakbonden, van personen, van onderwijs enz.) die de basis vormen van het politiek pluralisme. De staat van beleg - die onlangs in 13 provincies opgeheven werd, maar die van kracht blijft voor het overgrote deel van de bevolking - belemmert het volledig herstel van de democratie, gezien zij de opschorting van bepaalde rechten en vrijheden inhoudt. Deze staat van beleg werd noodzakelijk beschouwd om een einde te maken aan het terrorisme. Nu dit doel bijna bereikt is, hebben wij het recht de turkse autoriteiten te vragen de opheffing van de staat van beleg in het hele land te overwegen. Natuurlijk mag dit geleidelijk gebeuren in functie van de veiligheid in de verschillende provincies. Toch moeten we aandringen op de opheffing van de maatregelen die inbreuk doen op artikel 15 van de Europese Conventie van de Mensenrechten. Wij mogen niet vergeten dat volgens de Conventie, deze maatregelen slechts toelaatbaar zijn "in de strikte maat waarin de situatie dit vereist".

4. Sinds 12 september 1980 werden een groot aantal personen veroordeeld voor opiniedeliktken op basis van het van kracht zijnde strafrecht. De militaire tribunalen, hiertoe bevoegd door de staat van beleg en door noodzaken die eigen zijn aan een militaire regering die het terrorisme probeert te bestrijden, hebben die wetten letterlijk geïnterpreteerd en in de ogen van de demokraten overdreven opgevat. Wij hopen dat niet alleen afgeweken zal worden van deze interpretatie maar dat tevens een amnestie ten gunste van de veroordeelden voor opiniedeliktken uitgevaardigd zal worden. In dezelfde context hopen wij op het herstel, met volledige bevoegdheden, van de burgerlijke rechtspraak, evenals op de afschaffing van de regel die de politie toelaat een individu 45 dagen op te sluiten zonder dat contact met zijn familie of met zijn advocaat toegelaten is.

5. De situatie van de mensenrechten die de Ver-

gadering als uiterst belangrijk beschouwt - is niet alleen te wijten aan de van kracht blijvende staat van beleg voor de grote meerderheid van de bevolking. Artikel 3 van de Europese Conventie van de Mensenrechten zegt dat niemand gefolterd mag worden of onmenselijk of vernederend behandeld mag worden - en wij herinneren eraan dat dit recht niet open staat voor afwijking onder artikel 15. Er waren de laatste maanden ontelbare aantijgingen over foltering en mishandeling. De delegatie die Turkije bezocht besteedde veel aandacht aan deze kwestie. In dit verband wens ik te benadrukken dat de turkse regering - door delegaties van parlementsleden toe te laten in de militaire gevangnissen van Mamak (Ankara) en Diyarbakır - zijn goodwill toonde, wat we slechts met grote voldoening kunnen constateren. Een dergelijk kort bezoek maakt het ons niet mogelijk om met zekerheid te zeggen of in Turkije systematisch gefolterd wordt, of dat dit slechts in individuele gevallen, tegen de bevelen in, gebeurt. Men verzekerde ons echter dat de turkse regering alle aantijgingen over foltering onderzoekt en dat de schuldigen gestraft worden. Wij hebben tevens de indruk dat de turkse regering gevoelig is voor het probleem van foltering, en dat ze, in het algemeen, verbetering tracht te brengen in een situatie die, toegegeven, onbevredigend is. Er werd een commissie benoemd om een onderzoek in te stellen in de gevangnissen, en de Grote Nationale Vergadering zal bepaalde initiatieven nemen. We weten dat verscheidene leden hiervan van plan zijn de oprichting voor te stellen van een parlementaire commissie om de aantijgingen over de situatie in de gevangnissen te onderzoeken. Ik zou de dynamische rol die de Turkse Grote Nationale Vergadering hierin zou kunnen spelen, willen onderstrepen. Als parlementsleden hebben wijzelf de plicht de Vergadering hierin aan te moedigen.

6. Er bestaan andere problemen betreffende het respect voor de mensenrechten, die benadrukt dienen te worden:

- het ziet er naar uit dat de duur van bepaalde processen de "redelijke periode", gespecificeerd in art. 6 van de Europese Conventie van de Mensenrechten, overschrijdt;

- gesprekken met advocaten brachten aan het licht dat de rechten van de verdediging nog steeds beperkt zijn in bepaalde massa-processen;

- er werden gerechtelijke stappen ondernomen tegen de Partij van de Juiste Weg, die ervan beschuldigd wordt de opvolger te zijn van één van de partijen van vóór 12 september 1980, die door de nieuwe grondwet verboden werden; dergelijke actie bedreigt de rechten en de vrijheden van de politieke partijen, waartoe Turkije gebonden is ze te garanderen onder de Europese Conventie van de Mensenrechten;

- in de universiteiten lijken de activiteiten van YOK (Hogere Onderwijsraad) schadelijk te zijn voor de vrijheid van onderwijs en geweten.

7. De Vergadering volgt de lopende processen voor de Europese Commissie voor de Mensenrechten met veel belangstelling. In dit verband drukt het de hoop uit dat Turkije de verplichtende rechtspraak van het Hof zal accepteren in overeenstemming met artikel 46 van de Conventie, zodat het rapport van de commissie naar het Hof gezonden kan worden.

8. Er zijn nog steeds veel negatieve aspecten in Turkije. Alleen de regering en de Grote Nationale Vergadering kunnen ze verhelpen. We moeten hen aanmoedigen en daarom moeten we de situatie in Turkije op onze agenda houden om ze, niet later dan bij het begin van onze 37ste zitting, opnieuw te bespreken. We hopen dat de vooruitgang die we konstateerden sinds de verkiezingen van 6 november 1983 verder zal evolueren en dat er oplossingen kunnen gevonden

worden in de geest van de bedenkingen die in de resolutie gemaakt worden. We zijn ervan overtuigd - zoals alle turkse politici - dat Turkije's lidmaatschap bij de Raad van Europa en de vruchtbare dialoog die eruit kan ontstaan op ministerieel evenals op parlementair niveau, kan helpen tot het volledig herstel en nadien

het instandhouden van de democratie in Turkije.

BIJLAGE: Rapport van de delegaties van de sub-commissies over de situatie in Turkije van de Commissie voor Politieke Zaken en de Commissies voor Wetelijke Zaken die de militaire gevangenen van Mamak (Ankara) en Diyarbakir bezochten.

STAATSTERREUR

VOORSTELLEN AMNESTIE VERWORPEN

Terwijl de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa een resolutie aannam waarin het turks regime gevraagd wordt amnestie te verlenen aan politieke gevangenen, werden in het turks parlement 2 nieuwe voorstellen voor amnestie verworpen.

Eén ervan, ingediend door een afgevaardigde van de Volkspartij, wou een amnestie voor "misdaden" gepleegd door de pers. Tijdens de verhitte debatten van 10 mei in de rechterlijke commissie van het parlement, stelde de Moederland Partij zich op tegen het voorstel omdat dit niet van algemeen openbaar belang was en omdat het een gevaar inhield voor het geheel van de amnestie-kwestie. Het voorstel werd door de meerderheid verworpen.

Het tweede voorstel, ingediend door de Moederland Partij, vroeg een amnestie voor alle disciplinaire straffen tot 10 jaar gevangenis, een vermindering met 10 jaar voor de langere gevangenisstraffen en de omzetting van de doodstraf in levenslang. Het sloot amnestie uit voor gevangenen die veroordeeld werden voor misdaden tegen de Staat, voor terroristische daden en voor overtredingen op de boswetten.

Ondanks het feit dat het voorstel ingediend werd door een lid van de meerderheid, besloot het bestuur van de Parlementaire Groep van de Moederland Partij, na een negatief oordeel van de regering, op 16 mei het wetsvoorstel te verwerpen.

Eerder, op 7 mei, verklaarde premier Turgut Ozal dat amnestie een belangrijke kwestie is en dat men geen snelle oplossing voor dit probleem moet verwachten. Ozal weigerde een datum op te geven voor een mogelijke amnestie. "We zullen dit niet behandelen vooraleer we het probleem volledig bestudeerd hebben en vooraleer er een gezamenlijke beslissing genomen is in de parlementaire groep van de Moederland Partij".

GEEN ONDERZOEK OVER GEVANGENISSEN

In zijn resolutie zei de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa dat het "voorstel van bepaalde leden van de Grote Nationale Vergadering, om een parlementaire commissie op te richten die de aantijgingen over de situatie in de turkse gevangenen moet onderzoeken, met voldoening onthaald wordt".

Dit parlementair onderzoek werd in feite op 27 april 1984 voorgesteld door 3 leden van de Moederland Partij, tijdens het bezoek van de delegatie van de Raad van Europa. Maar de rechterlijke commissie van de Grote Nationale Vergadering verwierp het voorstel op 3 mei, zonder zelfs het einde van de debatten van de Raad van Europa af te wachten. Ali Dizdaroglu, de voorzitter van de commissie, zei: "Zoals bekend bezochten de vertegenwoordigers van de Commissies voor Politieke en Wettelijke Zaken van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa reeds bepaalde gevangenen. Zij verzekerden zich ervan dat de klachten over de gevangenisomstandigheden abso-

luut ongegrond zijn. Zij maakten hun bevindingen bekend op perskonferenties toen ze naar hun land terugkeerden. Het doel werd dus bereikt. Daarom achten we het niet nodig de zaak op de agenda van de Nationale Vergadering te plaatsen.

MOEDERDAG EN GEVANGENISSEN IN TURKIJE

"Honderden moeders van gevangenen, uit alle streken van Turkije, haastten zich zondag naar de poorten van het garnizoen van Mamak in Ankara voor het uitzonderlijk bezoekrecht dat hun toegestaan werd voor "Moederdag" in Turkije. Na grondig gefouilleerd te zijn werden ze per groepen van 20 naar de diverse blokken waar hun kinderen opgesloten zitten, gebracht. In open lucht of onder hangars had men tafels geplaatst, met daarop een schaal koekjes en 2 glazen thee.

"Na zich neergezet te hebben zagen de moeders hun kinderen aankomen, twee aan twee, waarna deze zich naar hen toe haastten. Sommigen wachtten de hele dag op die 15 à 20 minuten rond een tafel... Gewoonlijk duren de wekelijkse bezoeken slechts 3 minuten. Ze hebben plaats in een duistere gang onder de strange bewaking van 2 soldaten die vlak naast de gevangene en zijn bezoeker, die gescheiden worden door een drievoudige tralie, staan.

"Het machtsvertoon van het leger in het garnizoen was voor dit "feest" indrukwekkend, de uitzonderlijke en ontroerende intimiteit werd echter volledig gerespecteerd..." (*La Wallonie*, 14.5.1984).

We herinneren eraan dat alleen de gevangenen die zich nooit verzetten tegen de betwistbare praktijken, toestemming kregen om die dag hun moeder te zien.

NIEUW PROCES TEGEN DYP-LEIDER

Terwijl het proces aan de gang was tegen de buitenparlementaire oppositiepartij DYP (Partij van de Juiste Weg), waarvan de procureur van de Republiek de sluiting eist wegens de verkiezingscampagne die de partij voerde tijdens de laatste gemeenteraadsverkiezingen, werd de leider ervan, Yıldırım Avcı, op 26 april voor de tweede maal voor een militair tribunaal in Izmir gebracht. Op beschuldiging kritiek geleverd te hebben op de Nationale Veiligheidsraad, de officiële benaming van de junta, kan Avcı tot 3 jaar gevangenis veroordeeld worden. Hij staat tevens terecht voor een ander militair tribunaal van Ankara wegens een andere verklaring van hem tijdens zijn verkiezingscampagne.

1645 VAKBONDSBEAMBTEN VERVOLGD

Volgens een persrapport van het Turks Nieuwsagentschap THY van 1 mei 1984, staan in totaal 1645 vakbondsbeambten terecht voor de militaire tribunaal van het krijgswetbevel van Istanbul. 302 daarvan zijn topbeambten van de verboden Confederatie van Progressieve Vakbonden (DISK) en van andere bonden die bij DISK aangesloten zijn.

AKTIE VAN INTELLEKTUELEN

Een delegatie van intellectuelen van Turkije begaf zich op 15 mei 1984 naar het presidentieel paleis in Ankara om een petitie met 1260 handtekeningen af te geven, waarin de "volledige werking van de democratie in Turkije" geëist wordt.

Met deze gedurfde stap willen deze eminente vertegenwoordigers van het universitair, artistiek en intellectueel leven de "afschaffing van de beperkingen en de van de praktijken die in strijd zijn met de democratie" bekomen. Deze zijn momenteel, 5 maand na het zogenaamd herstel van de burgerregering in Turkije, nog steeds van kracht.

De ondertekenaars oordelen dat "het turkse volk alle bestaande mensenrechten die in de hedendaagse maatschappijen bestaan, verdient en dat het van allen, zonder uitzondering, moet kunnen genieten. Zij willen vooral de opheffing van de staat van beleg die in het grootste deel van het land nog steeds van kracht is, alsook het respect voor de wettelijkheid. Zij zijn fel gekant tegen de folterpraktijken idie in de gevangenis toegepast worden.

De petitie werd o.a. getekend door de wereldbekende schrijvers Aziz Nesin, de voorzitter van de Schrijversbond van Turkije, en door Yasar Kemal, die onlangs van president Mitterand het Légion d'honneur kreeg.

Heel talrijk zijn de handtekeningen van universitaires: vroegere professoren die ontslag namen of kregen nadat de universiteiten onder controle kwamen van de Hoge Onderwijsraad (YOK, opgericht door de militairen) en professoren die hun beroep nog uitoefenen maar die door YOK verboden werden enige politieke activiteit te voeren. Dit zijn o.a. professor Hüsnü Göksele, wereldberoemd kanker-specialist en professor Fehmi Yavuz, ex-minister van Nationale opvoeding.

Ook de filmwereld wordt ruim vertegenwoordigd, o.a. door Turkan Soray, één van de populairste actrices van Turkije en Serif Gören, de cineast van "Yol" (geregisseerd door Yılmaz Güney, gouden palm te Cannes in 1982).

De perswereld wordt vertegenwoordigd door Nadir Nadi, de eigenaar van het centrum-linkse dagblad Cumhuriyet, door Oguz Aral, de directeur van het grote humoristische weekblad Gırgır en door verscheidene journalisten die lid zijn van het Internationaal Persinstituut.

Het antwoord van de militairen op deze uiterst onschuldige petitie van de turkse intellectuelen was het instellen van rechtsprocedures tegen alle ondertekenaars. Op 21 mei begon de militaire procureur van het krijgswetbevel van Ankara hen op bevel van het hoofdkwartier van de generale staf één voor één te ondervragen.

Het agentschap meldde dat 184 van de andere syndikalisten lid zijn van wat 'onafhankelijke vakbonden' genoemd worden. 159 leden van de Turkse Vakbondskonfederatie TURK-IS zouden terechtstaan voor militaire hoven. Deze leden van TURK-IS behoren allen tot de Vakbond voor Wegenaarbeiders (Yol-Is), waarvan het proces op 17 april geopend werd.

In totaal zullen 42 vakbonden verhoord worden in de 3 grootste militaire rechtshoven van Istanbul. 30 van die vakbonden horen tot DISK, één tot TURK-IS, 10 zijn onafhankelijk en de overblijvende is de Turkse Schrijversbond (TYS).

74 van de 85 syndikalisten van het voornaamste proces van DISK lopen gevaar ter dood veroordeeld te worden. Daartoe behoort o.a. DISK-voorzitter Abdullah Bastürk en algemeen sekretaris Fehmi Isiklar. 1302 syndikalisten worden ervan beschuldigd de grondwettelijke orde van het land proberen te veranderen hebben om in het land een marxistisch-leninistische diktatuur te vestigen. Zij worden er tevens van beschuldigd 1 mei-bijeenkomsten gehouden te hebben, betrokken te zijn geweest bij de gebeurtenissen in Kahramanmaraş en deelgenomen te hebben aan diverse protestbijeenkomsten tegen het fascisme. Alle syndikalisten, behalve de 74 topambtenaren, kunnen elk straffen tot 20 jaar krijgen. (Voor een gedetailleerde lijst van vakbondprocessen: *Bulletin* van maart 1984)

47 DOODSTRAFFEN

In heel Turkije veroordeelden militaire tribunalen tijdens de maand april 47 politieke activisten ter dood in verschillende processen.

7.4, in Erzincan, 14 leden van Dev-Yol veroordeeld tot 7 jaar gevangenis.

13.4, in Istanbul, 19 militanten van Bevrijding

veroordeeld tot gevangenisstraffen die opliepen tot 19 jaar.

15.4, in Ankara, een lid van de Revolutionaire KP van Turkije (TDKP) veroordeeld tot 14 jaar cel; in Erzurum, twee activisten veroordeeld tot levenslang, twee anderen respectievelijk tot 5 jaar en tot 22 jaar.

16.4, in Izmir, 2 leden van PKK elk veroordeeld tot 26 maand celstraf.

18.4, in Adana, 5 leden van de Noodgroep (Aciler) veroordeeld tot levenslang, 8 andere tot diverse gevangenisstraffen.

19.4, in Diyarbakır, 10 leden van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK) ter dood veroordeeld, 2 tot levenslang en 19 andere tot diverse gevangenisstraffen. Dezelfde dag in Adana, 15 leden van de Kommunistische Arbeidspartij van Turkije (TKEP) veroordeeld tot diverse gevangenisstraffen, voor een totaal van 228 jaar.

20.4, in Adana, 8 leden van de Revolutionaire Volksunie (DHB) tot de doodstraf, 16 tot levenslang en 133 anderen tot diverse celstraffen. Dezelfde dag in Gölcük, 3 leden van Dev-Sol tot de doodstraf, 1 tot levenslang en 33 anderen tot diverse celstraf.

21.4, in Adana, 36 leden van TDKP veroordeeld tot diverse gevangenisstraffen; dezelfde dag in Diyarbakır, 8 leden van Dev-Sol tot gevangenisstraffen tot 7 jaar.

22.4, in Adana, 14 leden van PKK tot de doodstraf, 4 tot levenslang en 45 anderen tot diverse celstraf. Dezelfde dag in Erzincan, 5 leden van Dev-Yol ter dood veroordeeld.

27.4, in Erzincan, 6 leden van Dev-Yol veroordeeld tot gevangenisstraffen die tot 16 jaar gingen; in Erzincan, 16 leden van de KP/Unie van Turkije tot 9 jaar.

29.4, in Adana, een ander proces van TDKP ein-

./..

digde met 7 doodstraffen, 2 veroordelingen tot levenslang en 17 diverse gevangenisstraffen.

NIEUWE MASSA-PROCESSEN

5.4, in Istanbul, de militaire procureur van het Krijgswetbevel van Istanbul spande een nieuw politiek proces in en vroeg daarbij gevangenisstraffen tussen 3 en 60 jaar voor 8 moslim-fundamentalisten van verschillende nationaliteiten. Allen worden ervan beschuldigd gewerkt te hebben voor een klandestienepartij "Oproep tot de Islam" (Hizbüt Davet-ül İslamîye).

13.4, in Istanbul werden 13 personen ervan beschuldigd lid te zijn van de Noodgroep. De aanklager eist gevangenisstraffen die oplopen tot 15 jaar.

14.4, in Istanbul werd een nieuw proces geopend tegen 29 ambtenaren van de onafhankelijke Vakbond voor Progressieve Bankbedienden (Devrimci Ban-Sen).

19.4, in Istanbul, werden 31 personen voor de militaire rechtbank gebracht op beschuldiging gepoogd te hebben TKP-ML te reorganiseren. De aanklager vraagt tot 20 jaar cel voor hen.

26.4, in Istanbul werden 305 personen door de litaire procureur aangeklaagd voor ondergrondse activiteiten. 59 van hen kunnen ter dood veroordeeld worden.

PERSPROCESSEN

Volgens persberichten van het Krijgswetbevel veroordeelden de militaire rechtbanken van Istanbul gedurende de maanden maart en april volgende personen voor het maken van geschreven kommunistische propaganda:

- Nevzat Acan tot 8 jaar en 9 maand,
- Hüseyin Dülger tot 3 jaar en 3 maand,
- Bahattin Sertel, Nilüfer Sertel en Sabahattin Kutlu tot elk 7 jaar,
- Mete Dalgin tot 9 jaar en 9 maand,
- Celal Polat tot 8 jaar,
- Sadık Varer tot 11 jaar en 2 maand,
- Sabiha Nazlı Kaya tot 9 jaar en 2 maand,
- Süheyla Kaya tot 8 jaar en 5 maand.

12.4, in Istanbul, spande de militaire aanklager een rechtsgeding in tegen 3 leden van de redactie van het dagblad *Milli Gazete*. Sadık Albayrak, Sait Cobanoglu en Hasan Karakaya worden ervan beschuldigd anti-sekuliere propaganda gemaakt te hebben.

14.4, in Istanbul, werd de verantwoordelijke uitgever van het literair blad *Nitelik*, de dichter Kivilcim Vasfi, door de militaire autoriteiten in hechtenis genomen.

19.4, in Istanbul werd de bekende folkzangeres Selda Bağcan vastgehouden door de militaire instanties wegens een lied dat ze schreef.

20.4, in Istanbul stond de bekende turkse schrijver Fikret Otyam terecht voor een militair tribunaal wegens een essay die de titel draagt "De mijnen bloeien nooit".

24.4, in Istanbul werd de universiteitsprofessor Yalcın Küçük door een militair hof veroordeeld tot 7 jaar en 6 maand gevangenis. Hij wordt ervan beschuldigd kommunistische propaganda gemaakt te hebben in zijn werk "Naar een Nieuwe Republiek". Hij werd door hetzelfde tribunaal reeds eerder veroordeeld tot 8 jaar gevangenis voor dit boek, het Militaire Hof van Kassatie vernietigde het verdikt echter. Het lager hof bleef erbij dat de auteur de "misdaad van het maken van kommunistische propaganda" begaan had door een socialistisch plan voor de turkse economie voor te stellen.

26.4, de beroemde dichter Arif Damar werd in Istanbul opgesloten om zijn veroordeling tot 3 maand cel uit te zitten.

27.4, in Istanbul stonden de bekende dichter Can Yücel en de verantwoordelijke uitgever van het literair blad *Somut*, Hayati Asilyazıcı terecht voor een militair tribunaal op beschuldiging van "immorele publiekatie in het blad".

104 LERAARS GEZOCHT

Het Directoraat van Nationale Opvoeding van de provincie Adana meldde langs de dagbladen van 24 april dat 104 leraars gezocht worden omdat er een rechtsprocedure tegen hen ingespannen wordt. De meeste beschuldigen namen deel aan de boycot-actie van de leraars in 1979.

Op 18 april werd in Balıkesir een leraar van het hoger onderwijs, Hüseyin Erday, opgesloten op de beschuldiging dat hij met zijn leerlingen gesprekken voerde over ideologische kwesties.

BRIEF VAN IFJ AAN OZAL

In een brief die op 11 april 1984 aan de turkse premier Ozal geadresseerd werd, drukt de Internationale Federatie van Journalisten haar bezorgdheid uit over het lot van de hoofdredacteur van het links dagblad *Politika*, dat sinds de coup van 1980 verboden werd. In december van dat jaar werd Kayas voor de eerste maal veroordeeld tot 1 jaar cel wegens een artikel dat hij in maart 1979 geschreven had. Enkele maanden later zou hij tot 2 jaar gevangenis veroordeeld zijn wegens een lezersbrief die hij in zijn krant publiceerde. In april 1983 werd hij tenslotte veroordeeld tot 7,5 jaar gevangenis, nogmaals in verband met zijn journalistieke activiteiten.

"De IFJ weet niet of hij momenteel nog opgesloten is. Maar gezien de uiterst harde levensomstandigheden van de politieke gevangenen in Turkije maken wij ons ernstig bezorgd over deze kollega," zegt de IFJ.

ZUIVERINGEN OP DE UNIVERSITEITEN

"De grootste kulturele en politieke zuiveringen in de turkse geschiedenis" vormen het onderwerp van een intern rapport dat onlangs gepubliceerd werd door een internationale niet-regeringsgebonden organisatie die de hele wereld als werkterrein heeft. Het rapport werd ter plaatse opgemaakt, het werd gebaseerd op rechtstreekse getuigenissen en op gesprekken met betrokken vrijzinnige professoren. Het rapport plaatst het - ondertussen dodelijk aangetast - leven in de opleidingscentra voor de intellectuele kaders van het land in het daglicht."

De naam van de organisatie werd niet bekend gemaakt door de redactie van het oostenrijks blad *Forum* van april-mei 1984, waarin bovenstaande informatie verscheen. Dit "om de activiteiten van de organisatie in Turkije niet in gevaar te brengen en meer bepaald ook het leven van zijn medewerkers".

Voorbelden die de zuiveringen op de universiteiten illustreeren:

- meer dan 200 professoren werden van de universiteit verwijderd en hebben geen recht op pensioen. Alleen al aan de Fakulteit van politieke wetenschappen van de universiteit van Ankara werd 1/3 van de 150 onderrichters ontslagen.

- Meer dan 400 onderrichters van het hoger onderwijs namen zelf ontslag als teken van protest.

- 50.000 leraars van het primair en sekundair onderwijs worden gerechtelijk vervolgd.

- Het rapport heeft het over de folteringen die toegepast worden op de professoren: vooral over de "methode van de rechtop geplaatste doodkist".

- Sinds begin 1983 krijgt nog slechts een elite van

"getrouwen" een pas om deel te nemen aan konferenties in het buitenland. Er zijn vele gevallen bekend dat profs op het laatste ogenblik, door de veiligheidsdiensten opgepikt worden.

- Vakbekwaamheid is bijzaak geworden: van de 27 nieuwe rektors worden er bijvoorbeeld nauwelijks 6 vermeld in de turkse wetenschappelijke "Who's Who" van 1980.

- Op gebied van recherche is de Hoge Onderwijsraad (YOK) voorstander van projecten die nuttig zijn voor de privé-sektor van de economie en voor het leger.

- Vanaf 1984 zullen de universiteiten zich niet meer vrij mogen abonneren op buitenlandse bladen. (Bijgevolg verwacht *Forum* zich eraan dat de 168 abonnementen die het blad heeft in Turkije, zullen opgezegd worden).

DEV-SOL MILITANTEN VEROORDEELD

De 10 militanten van Revolutionair Links (Dev-Sol), die vóór het referendum over de turkse grondwet het turks konsulaat in Keulen bezetten, om de aandacht te vestigen op het anti-demokratisch karakter van de stemming, werden op 3 april 1984 door een duitse rechter veroordeeld tot gevangenisstraffen die opliepen tot 4 jaar en 6 maand.

In een ander proces voor een rechtbank van Bonn werden op 29 maart 1984 3 militanten van dezelfde organisatie elk veroordeeld tot 35 dagen cel omdat ze demonstreerden voor de turkse ambassade. Hun straf werd later omgezet in 15 DM per dag.

TURKSE VLUCHTELINGEN IN NEDERLAND

Volgens het dagblad *De Volkskrant* van 17 maart beschuldigde de voorzitter van de stichting "Vluchtelingenwerk" de nederlandse overheid ervan de interne

verdragen voor de bescherming van politieke vluchtelingen niet te respecteren. Bij de opening van de tentoonstelling "Kunst van Vluchtelingen" verklaarde M. Groen dat de nederlandse overheid te vlug tot de konklusie komt dat de asiolverzoekers leugens vertellen. Hij pleitte voor de afschaffing van de "kontaktfunktionarissen" die, volgens de momenteel toegepaste procedure, gesprekken moeten voeren met degeneren die om asiel verzoeken. Volgens hem zou die taak moeten uitgevoerd worden door juristen van het ministerie, gezien het uiteindelijk aan hen is om een advies te geven voor het aanvaarden of verwerpen van de aanvraag om asiel. "Dit zou vermijden dat de asiolverzoekers gewoonweg verworpen worden na lezing van het dossier," zegt M. Groen. Hij uitte tevens felle kritiek aan het adres van de minister van Buitenlandse Zaken. Deze stelt de rapporten betreffende de situatie in het land van oorsprong van degene die om politiek asiel verzoekt, op. "In de meeste gevallen zijn die rapporten niet geloofwaardig," oordeelt M. Groen. Desbetreffend verwijst hij naar de informatie die door het ministerie gegeven werd in verband met de iraanse vluchtelingen in Turkije. Als men het ministerie mag geloven liepen de iraniërs geen enkel gevaar in Turkije. Volgens Amnesty International en het Hoog Commissariaat van de VN echter, gebeurt het dikwijls dat Turkije die vluchtelingen terugstuurt naar Iran, waar ze aan de grens gefussilleerd worden.

87 VLUCHTELINGEN UIT BERLIJN GEWEZEN

Volgens het turks dagblad *Hürriyet* van 14 april zou de senator voor binnenlandse zaken van West-Berlijn, Heinrich Lummer, in de loop van de eerste 3 maanden van 1984, de uitwijzing naar Turkije goedgekeurd hebben van 218 vreemdelingen, waaronder 87 personen die om asiel verzocht hadden.

IMMIGRATIE

In Amsterdam maakt de Anne Frankstichting zich ernstig bezorgd over de "uiterst verontrustende toename" van het aantal misdaden die als racistische kunnen gerangschikt worden. Direkreur J. Westra maakte bekend dat de stichting van plan is om samen met andere organisaties klacht in te dienen tegen de Centrumpartij, wegens het aanmoedigen van de rassenhaat. Hij vindt het teleurstellend dat de Officieren van Justitie geen enkel initiatief nemen desbetreffend: "Het Openbaar Ministerie houdt zich afzijdig en doet niets".

Van haar kant publiceerde het nederlandse dagblad *De Volkskrant* op 9 april de inhoud van een intern rapport van het Wetenschappelijk Bureau van de Centrumpartij. In het rapport, "Nederland voor de Nederlanders" wordt gezegd dat de nederlandse rechtspraak in bepaalde gevallen het begrip noodweer-exces vermeld. "In dat licht verschijnen onder meer de zogenaamde Turkenrellen te Rotterdam maar ook vele andere akties van de Nederlandse bevolking elders als een door de wet aanvaarde vorm van verzet. Dat lijkt des te meer het geval nu de Nederlandse overheden hardnekkig doorgaan met hun politiek van sociocide, ofwel moord op de Nederlandse autochtone samenleving".

Op 12 april werd Talat Temur, een 44-jarige turkse gevangene, dood aangetroffen in de gevangenis. De oorzaak was verwaarlozing door de dokters. Temur leed aan maagstoornissen. Op 15 april organiseerden de turkse immigranten uit protest een betoging tegen de houding van het gevangenisbestuur.

Op 18 april vond men in een kanaal in Schiedam het lijk van H. Turan, een 35-jarige turk. Het politieonderzoek wees uit dat hij gedood werd voor hij in

het water belandde.

Op 7 april werd in Bad Hersfeld, WD, een café dat door turken bezocht werd, in brand gestoken.

In maart stelde de vlaamse partij "Vlaams Blok" in een uitzending op de BRT, de immigranten voor als misdadigers en profiteurs.

Op 12 april verzamelde de Molenbeekse afdeling van de UDRT, een belgische rechtse partij, 300 handtekeningen onder een tekst die eist dat het gemeentebestuur "andere dan theoretische maatregelen treft tegen de onrustbarende diefstallen, agressie en samscholingen van jonge arabieren, turken en andere immigranten, dit om reacties uit zelfverdediging, die nachtas gerechtvaardigd zouden zijn, te vermijden".

De voorzitters van de OCMW's van de brusselse agglomeratie kwamen eind april bijeen om bepaalde problemen betreffende vreemdelingen te bespreken. 17 van de 18 voorzitters van de OCMW's ondertekenden een brief die gericht is aan de premier en aan de minister van Justitie, waarin verzocht wordt om "de uitwijzing uit het land van kandidaten voor politiek vluchteling, zonder dat deze daartegen in beroep kunnen gaan. Alleen de voorzitter van het OCMW van Elsene, Dr. Flamand, weigerde de brief te ondertekenen.

De gemeenteraad van Sint Gillis daarentegen trof volgende maatregelen: voor de inschrijving van vreemdelingen wordt voortaan een medisch attest geëist, met daarop uitslag van longonderzoek, bloedanalyse e.d.. De Commissie van Immigrant-arbeiders van het ABVV kloeg deze beslissing aan en verklaarde dat dergelijke maatregelen slechts kunnen bijdragen tot het klimaat van xenofobie en racisme.